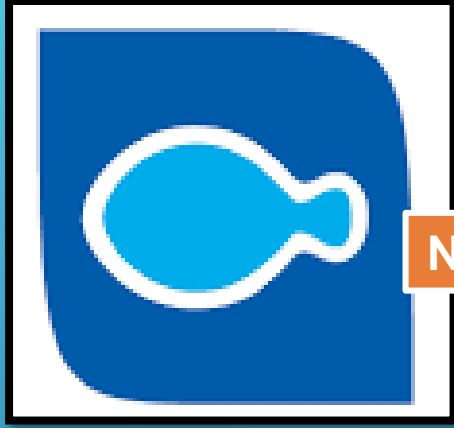

4.

RAZNOLIKOST UGROŽENOST I ZAŠTITA HRVATSKE FLORE I FAUNE

NP Brijuni

PP Telašćica

NP Kornati

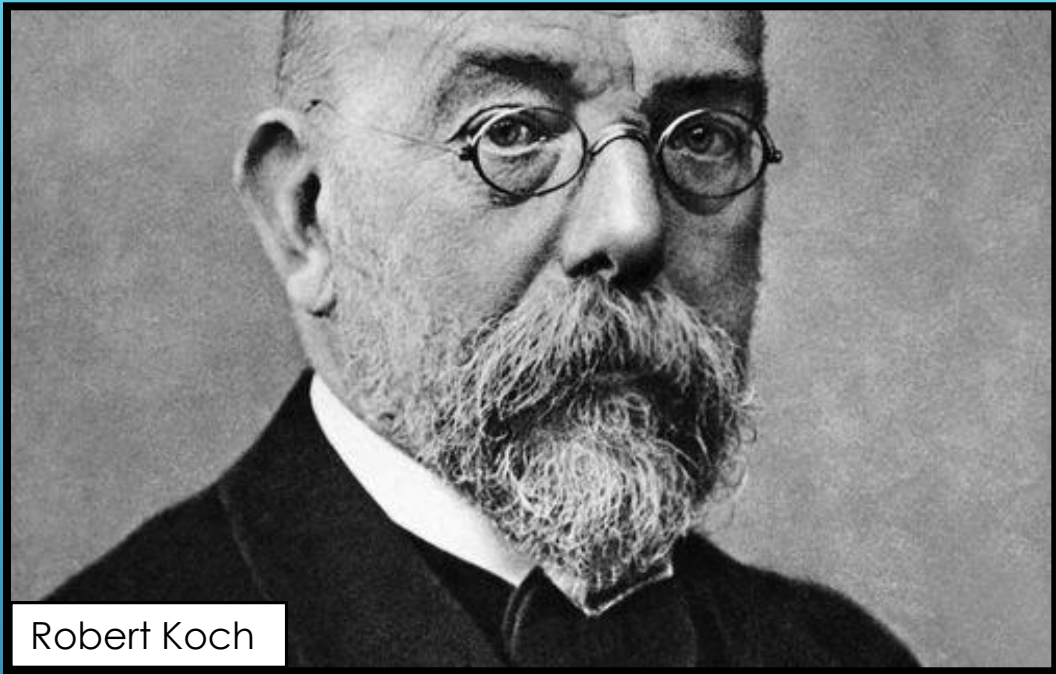
PP Vransko jezero

Nacionalni park Brijuni

- Ukupna površina 33,9 km²
- 1983. godine je proglašen NP
- Brijunska skupina ima 14 otoka i otočića
- Najrazvedeniji i najveći su Veliki Brijun i Mali Brijun
- Osobita biološka raznolikost zahvaljujući: geografskom položaju, geološkoj podlozi, geomorfologiji, raznolikosti staništa i otočnoj izoliranosti
- Prirodnu biološku raznolikost posebno je još obogatio čovjek svojim tradicionalnim gospodarenjem
- More predstavlja gotovo 80% zaštićenog prostora NP

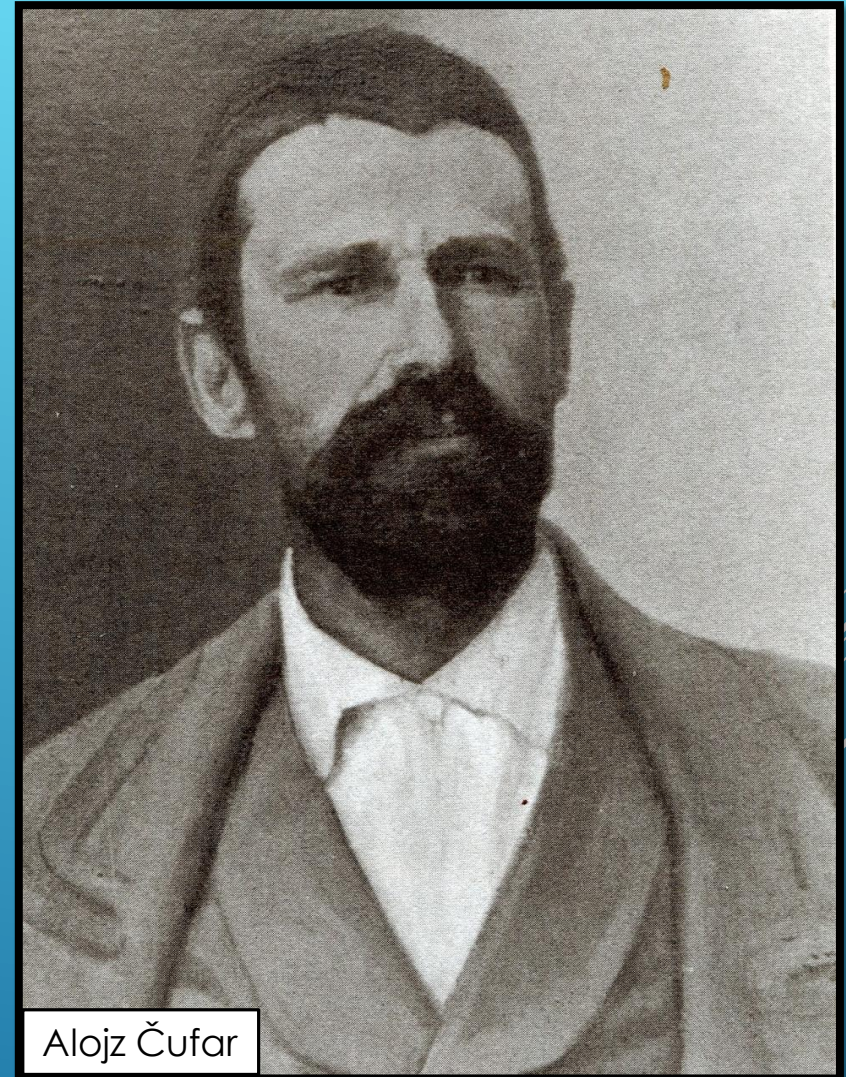
„Stvoritelj je dio Zemlje naumio oblikovati prema slici Raja. Tako je nastala Istra, nalik vrtu obraslom predivnim drvećem i prostranim livadama, koji oplakuje plavo more i poziva ljude sretnom životu. No, ljubomorni vrug uništio je njegovo djelo razrezavši vreću u kojoj je anđeo nosio ostatke neiskorištenog kamenja, te se tisuće kamenih stijena prosulo po istarskoj zemlji, zemlji kontrasta, u isto vrijeme pitomoj i surovoy, plodnoj i škrtoy, sunčanoj i oblačnoj. Rastuženi anđeli su prikupili djeliće Raja preostale među rasutim kamenjem i zaštitili ih morskim valovima. Tako su nastali Brijuni...”

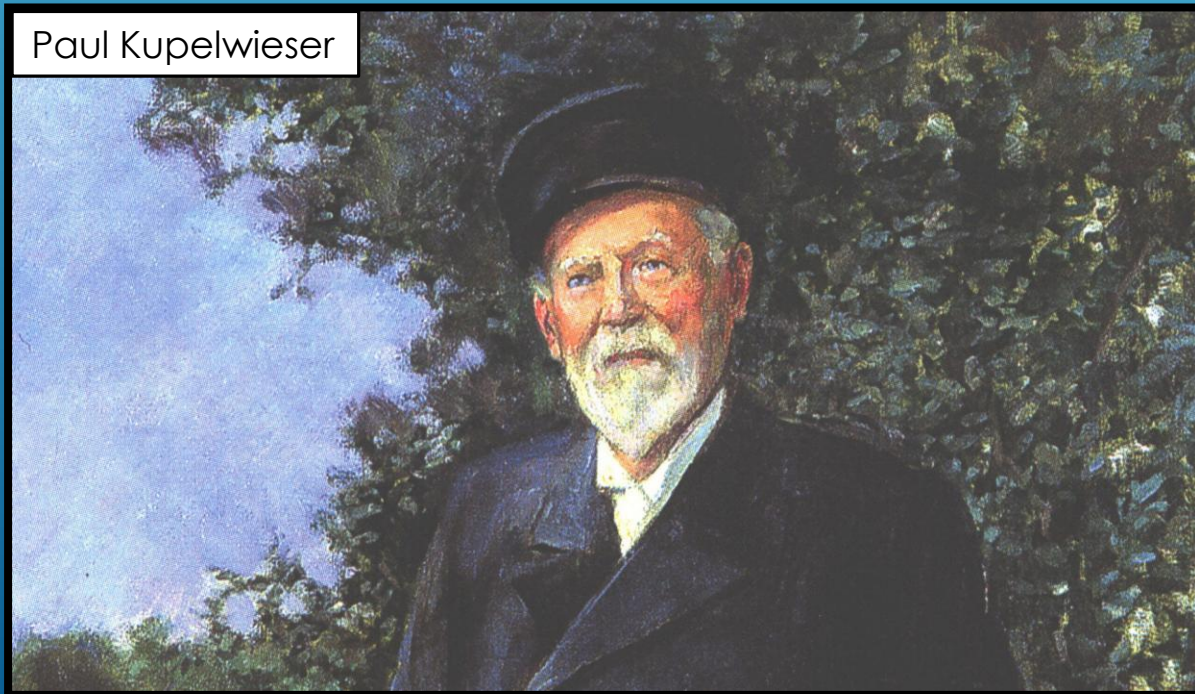

Robert Koch

Ljudi važni
za povijest
Brijuna

Alojz Čufar

Paul Kupelwieser

Ljudi važni za povijest Brijuna

Paul Kupelwieser, (1843.-1919.)

Austrijski industrijalac i stručnjak za čelik koji je 1893. kupio malarične Brijune i preobrazio ih u mondano ljetovalište i lječilište.

Kada je prvi put došao na otok, u luci u koju je bilo moguće uploviti samo za plime, nalazilo se svega nekoliko zgrada, hrpe kamenog krša iz kamenoloma, a od raslinja tek čempres, lovor te nekoliko starih stabala maslina i duda.

Dvadesetak godina kasnije u luci je niknulo hotelsko naselje s pet hotela i bazen s grijanom morskom vodom te svi popratni sadržaji. Provedena je asanacija, uređeni su parkovi i šume, arheološki lokaliteti, zoološki vrt i farma nojeva. Na otoku je bilo i moderno poljoprivredno dobro s proizvodnjom mliječnih proizvoda i vina koja je bilo moguće kupiti i u Beču. Dobrim prometnim vezama otoci su bili povezani ne samo s Pulom (4 - 5 dnevnih linija!) već i jadranskim lukama, a noćni vlak iz Beča dovozio je goste ne samo do puljske željezničke stanice već do mola na kojem ih je čekao brijunski brod.

Brijuni su postali stjecište europske i svjetske elite, a dolazak brojnih gostiju, pripadnika aristokratske, kulturne, znanstvene, industrijske i ekonomske elite redovito je objavljivao u otočkim novinama (1910.-1914.).

Impozantan rad Paula Kupelwiesera obilježio je Brijune na kojima je ostavio divljenja vrijedan neizbrisiv trag.

Alojz Čufar (Zuffar), (1852.-1907.) - šumarski stručnjak

Zaslужan za krajobrazno uređenje otoka: krčenje makije i sadnju šuma (deseci tisuća stabala), čišćenje livada i kamenoloma od otpadnog kamena koje je iskorišteno za gradnju brojnih cesta i puteva (50 km) te uređenje kamenoloma koji su pretvoreni u šetališta ugodna u svako doba godine. Ljeti hladniji, a zimi zaštićeni od vjetra, postali su omiljena mjesta brijunskih gostiju. Na očišćenim livadama posađeni su vinogradi, te se brijunsko vino prodavalo i u Beču i u Budimpešti. U znak zahvalnosti obitelj Kupelwieser mu je u jednom od kamenoloma podigla spomenik.

Robert Koch (1843.-1910.) - liječnik, znanstvenik i bakteriolog

Otkrivač uzročnika tuberkuloze i kolere, dobitnik Nobelove nagrade za medicinu 1905. godine.

Oslobođenje otoka od malarije bilo je za Paula Kupelwieser iznimno važno. Pročitavši u novinama da dr. Koch namjerava u Italiji proučavati malariju, napisao mu je pismo sa svojim opažanjima o toj bolesti. Koch je uskoro poslao svoje suradnike, a i osobno je u dva navrata 1900/1901. godine posjetio otok te ustanovio da je uzročnik malarije Anopheles, komarac šarenih krila. Usredotočio se na pronalaženje postupaka za suzbijanje malarije kininom. U jednom od kamenoloma 1908. godine podignut mu je spomenik.

Klima

- Blaga, mediteranska s mnogo sunca i topline te s dosta vlage u zraku, što omogućuje bujnu vegetaciju i ugodan boravak na otočju
- Zimi je prosječna temperatura zraka 6,3, u proljeće 12,2, ljeti 22,2, dok u jesen iznosi 14,8 stupnjeva Celzijevih
- Temperatura mora kreće se ljeti od 22 do 25

Flora

- Glavnina flornih elemenata ima prava mediteranska obilježja
- Vrijedan sklad prirodnih i antropogenih elemenata u cjelovitoj slici krajolika
- Najvažnije biljne kategorije

Velikog Brijuna:

- Makija 261 ha
- Travnjaci 124 ha
- Parkovi 118 ha
- Šume hrasta crnike 68 ha
- Šume crnike i lovora 48 ha
- Kulture četinjača 18 ha

Planika (*Arbutus unedo*)

Smrdljika (*Pistacia terebinthus*)

Mirta (*Myrtus communis*)

Maslina (*Olea europaea*)

- Stara maslina na Brijunu jedna je od najstarijih stabala maslina na Mediteranu (oko 1600 godina)
- 70-ih godina prošlog stoljeća usred nevremena maslina se raspukla na dva dijela (sanacija betonom)
- Maslina i danas fruktificira (oko 30 kg plodova) i od tih plodova proizvodimo ulje (oko 4 kg ulja)

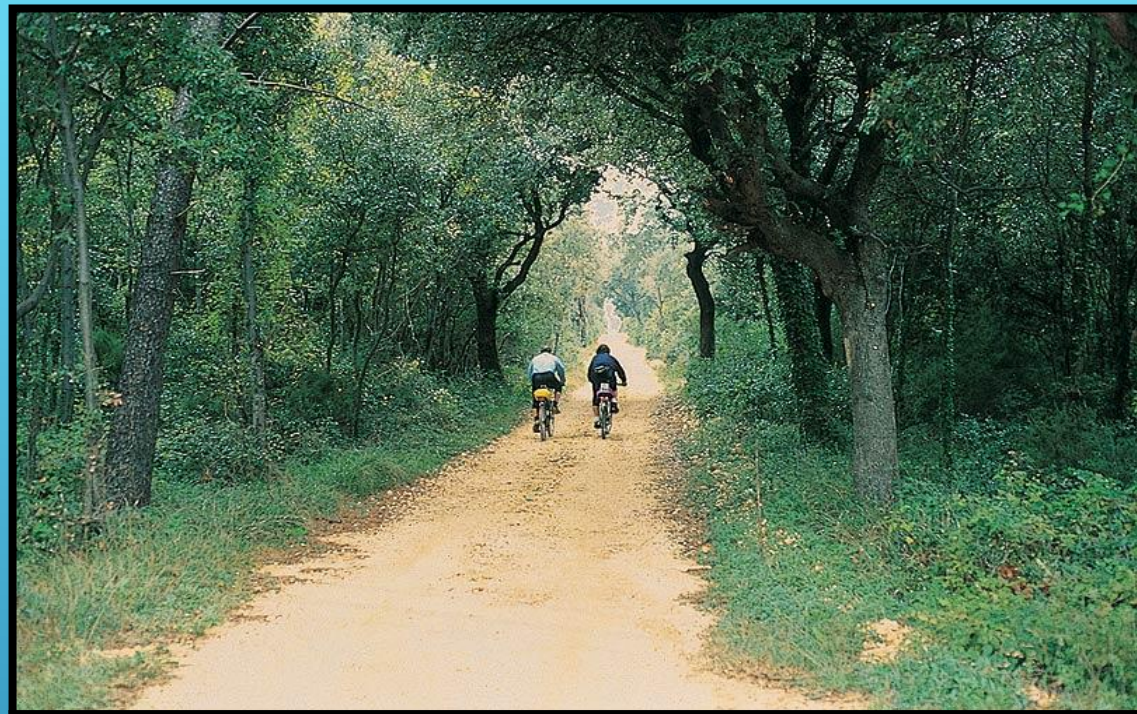

Šume

- Glavna šumska zajednica - **zajednica hrasta crnike i crnog jasena** (*Fraxino orni – Quercetum ilicis*)
- Degradacija ove zajednice: šuma crnike i crnog jasena – makija – garig – kamenjara

- **Makija**

- Nije izražena slojevitost, visoka nekoliko metara (prevladavaju grmoliki oblici crnike, planike...)
- Po sastavu se ne razlikuje od visoke crnikove šume, već po strukturi i izgledu
- Nalazimo ju na svim otocima

- **Garig**

- Nastaje pašarenjem, sječom ili nekim drugim negativnim utjecajem na makiju
- Nisu gusto zarasli kao makije, isprekidani su zbog čega su često i bez tla
- Pretežno otporne vrste poput bušina (*Cistus* sp.), brnistre (*Spartium junceum*), velikog vrijesa (*Erica arborea*)...

- **Kamenjara**

- Krajnji degradacijski stadij
- Nije suvislo obrasla vegetacijom te je zbog erozije uglavnom bez tla
- Najotpornije vrste, pionirske vrste koje su prilagođene na najteže ekološke uvjete poput kadulje (*Salvia officinalis*), smilja (*Helichrysum italicum*)...

Fazanerija

- U prošlosti se tu uzgajalo više vrsta autohtone pernate divljači (prepelice, jarebice i fazani), kao i neke egzotične vrste ptica
- Od 2017. godine koristi se i kao oporavilište za divlje životinje; ptice i gmazove
- Prostor oporavilišta razdijeljen je na dva glavna objekta: jedan prilagođen za smještaj egzotičnih ptica, ptica pjevica, vodenih ptica te kopnenih i slatkovodnih kornjača, a drugi za smještaj te eventualan uzgoj različitih vrsta peradi, od domaćih kokoši pa sve do fazana.

Koko – Titov poklon unuci Saši za 9. rođendan

Arheološki lokaliteti

- Gradina, Kastrum, Crkva Sv. Marije...
- **Rimska Vila u uvali Verige**
- Na zapadnoj obali Brijuna, duž zaljeva Verige
- Raskošna rimska ladanjska vila
- Gradnja vile započela je u 1. stoljeću prije Krista
- Arheobotanička analiza nalaza

Veget Hist Archaeobot (2001) 10:227–233

Vegetation History
and Archaeobotany
© Springer-Verlag 2001

Roman plant remains from Veli Brijun (island of Brioni), Croatia

Renata Šoštarić¹ and Hansjörg Küster²

¹ Department of Botany, Faculty of Science, University of Zagreb, Marulićev trg 20/2, HR-10 000 Zagreb, Croatia. Email: renata_sostaric8@yahoo.com

² Institute for Geobotany, University of Hannover, Nienburger Str. 17, D-30167 Hannover, Germany. Email: kuester@mbox.geobotanik.uni-hannover.de

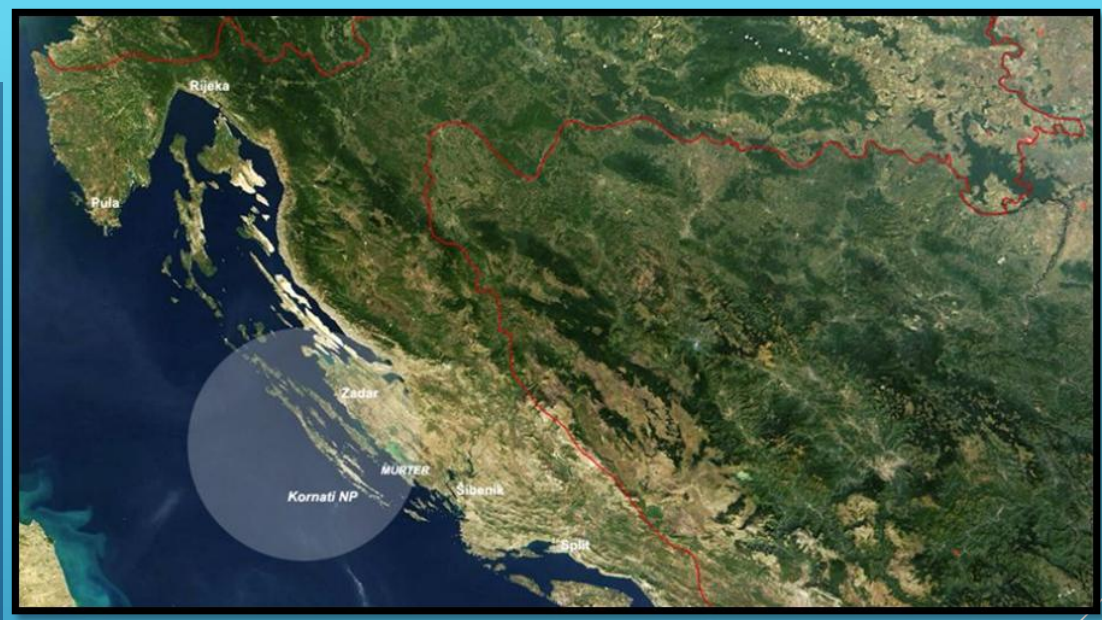
Received February 29, 2000 / Accepted January 31, 2001

Abstract. 41 archaeobotanical samples were analysed, which had been collected from the seabed at uvala Verige (Verige bay) on the island of Veli Brijun, Croatia, the site of a Roman villa which was settled from the 1st to the 5th century A.D. From the analysis of plant macrofossils it is evident that the eu-Mediterranean evergreen woodland, today described as *Quercion ilicis* in the phytosociological system, already existed in the Roman period. During this period it became degraded as a result of human activities to other vegetation types such as maquis and garrigue scrub, and grassland. The remains of *Vitis vinifera* (grapevine), *Olea europaea* (olive), *Ficus carica* (fig), and

Nacionalni park Kornati

- Proglašen 1980. godine
- Površina kornatskog arhipelaga je oko 320 km² (NP 217 km²)
- Izuzetne krajobrazne ljepote, zanimljiva geomorfologija, velika razvedenost obalne crte i naročito bogate biocenoze morskog ekosustava (353 vrste algi i 3 vrste morskih cvjetnica te oko 850 vrsta životinja)
- 89 otoka

Klima

- U meteorološkom smislu NP je smješten između sjevernog Jadrana (u proljeće i jesen više pod utjecajem Genovskih ciklona) i južnog Jadrana (ljeti trajnije zahvaćen subtropskim pojasom visokog atmosferskog tlaka)
- Prosječna godišnja temperatura je 16 °C

Flora i vegetacija

- Rastu biljke istočno i zapadno mediteranskog flornog elementa
- Eumediteranska zona crnike
- Preko 650 biljnih svojti
- 20ak biljnih zajednica
- Kopnena vegetacija nedvojbeno je rezultat dugotrajnog prisustva i aktivnosti čovjeka u ovim prostorima

Dubrovačka zečina
(*Centaurea ragusina*)

- Raste u endemičnoj zajednici vezanoj za vapnenačke stijene (strmce) eumediteranskog vegetacijskog pojasa
- Ilirsko - jadranski endem

Drvenasta mlječika (*Euphorbia dendroides*)

9 vrsta orhideja

Dubrovačka zečina

Neke od biljnih zajednica

1. Šumska zajednica mirte i crnike

(*Myrto-Quercetum ilicis*)

- Klimazonalna vegetacija, koja danas dolazi većinom u svojim degradacijskim stadijima

Mirta (*Myrtus communis*)

Hrast crnika (*Quercus ilex*)

2. Zajednica uskolisnog

trputca i mrižice (*Plantagini-Limonietum cancellati*)

- Vegetacija vapnenačkih obalnih grebena (halofilna vegetacija)
- Karakteristične vrste: uskolisni trputac (*Plantago holosteum*) i rešetkasta mrižica (*Limonium cancellatum*)

Rešetkasta mrižica (*Limonium cancellatum*)

3. Zajednica kovilja i ljekovite kadulje s kostrikom (*Stipo* - *Salvietum officinalis brachypodietosum ramosi*)

- Vegetacija kamenjarskih pašnjaka submediteranskog karaktera
- Najraširenija zajednica na kornatskom otočju
- Vezana za razmjerno jako degradirane vapnenačke kamenjare s plitkim tlom izložene udarima vjetra
- Imaju izgled "pustih" kamenjara i nastale su kao krajnji stadij u procesu degradacije šumske vegetacije

Pašnjaci i pastiri

- Stočarstvo je u kontinuitetu sve do početka 20. st. održavalo status primarne gospodarske djelatnosti
- Kako bi kornatski pašnjaci osigurali što kvalitetniju travu za ovce i koze, vlasnici tih pašnjaka su organizirano palili pašnjake svakih nekoliko godina
- Danas se na području parka nalazi oko 2000 grla ovaca

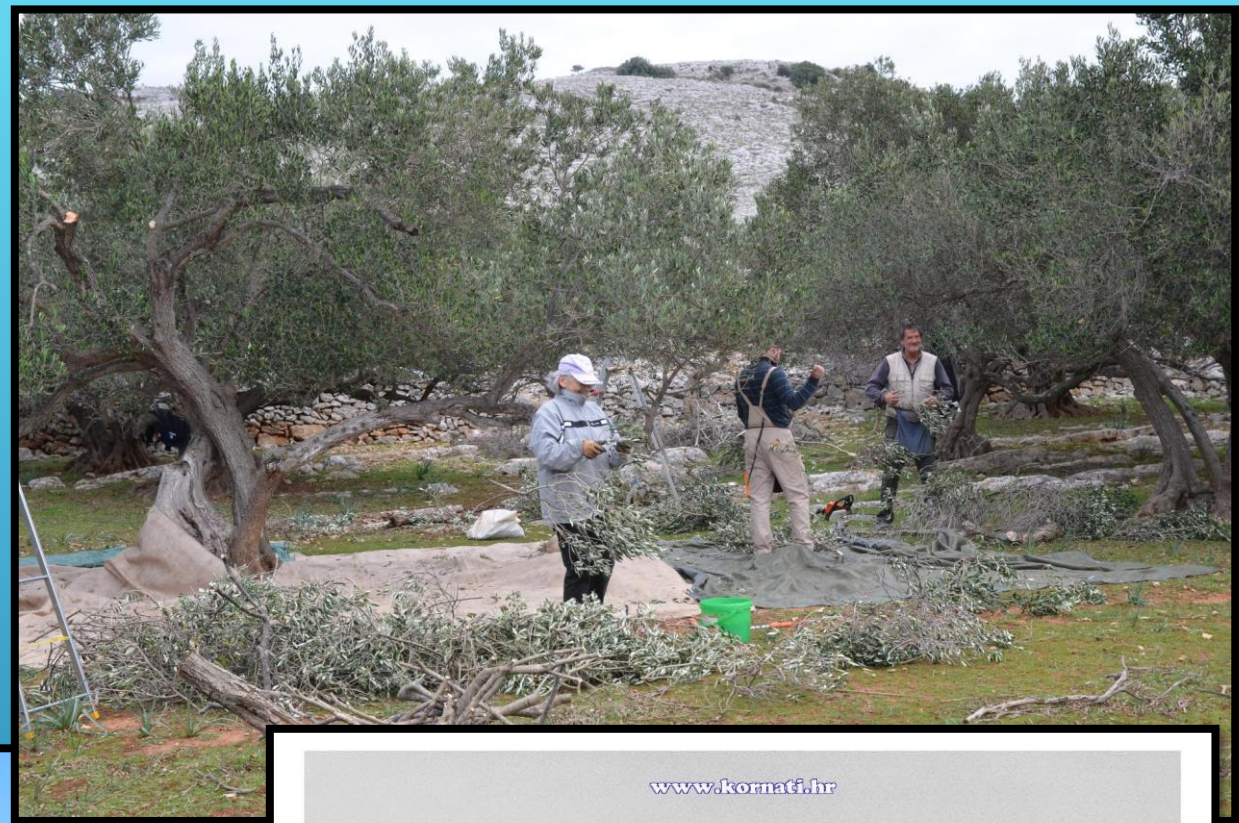
Stanovi

- Gradili su se dalje od obale
- Boravilo se u njima do preseljenja na obalu
- Uz stan se nalazio tor za ovce i pojilište
- Gradili su se isključivo u suhozidu

Polja i krčevine

- Polje je prostor pod kulturama, bez obzira na kvalitetu zemljišta
- Prvenstveno je bilo zasađeno vinovom lozom i raznim voćkama, a kasnije maslinama
- Danas vinove loze više nema, a procjenjuje se da se nalazi oko 18 000 stabala maslina

Suhozidi

- Kilometrima dugi zidovi koji presijecaju kornatske otoke jedna su od najvećih turističkih atrakcija
- Razgraničenje posjeda i razdvajanje pašnjaka
- Pokušavajući oteti svaki pedalj tla kamenu i šikari, za sadnju vinove loza a kasnije i masline, uklanjan je svaki kamen koji se mogao pomaknuti, a od njega je odmah zidan zid koji je služio da nasade štiti od stoke, kao i od vjetra i soli koju vjetar donosi s mora
- Zid je točno toliko visok da ga ovca ne može preskočiti niti prijeći na tuđi pašnjak, a širok koliko je potrebno da ga snaga vjetra ne razori
- Kamenje nije spojeno nikakvim vezivom, a zidu čvrstinu daje samo vještina slaganja kamena i to tako da jedan kamen drži drugi

*Dvojica ljudi (koji znaju kako se to radi) mogu sagraditi zid dužine 2 km, (visine do 2 m i debljine 50-80 cm) za 150-200 dana
Zimi se radilo danju,
a ljeti (zbog vrućina) noću.*

Morski vranci

- Tipična morska ptica (sredozemna podvrsta koja je endemična za Mediteran) čiji životni ciklus ovisi o ribi s kojom se hrani i o stjenovitim otočićima i krunama na kojima se gnijezdi
- Gotovo uvijek se nalazi na moru i rijetko posjećuje veće luke i naselja ili skita u unutrašnjost
- Zaštićeni su Zakonom o zaštiti prirode, ugroženi na europskoj razini i nalaze se na Crvenoj listi ptica Hrvatske
- U parku ukupno postoji oko 150 gnijezdećih parova

PP Telašćica

- Površina parka je 70,50 km² (44,55 km² mora + 25,95 km² kopna)
- Park je proglašen 1988. godine
- Obuhvaća južni dio Dugog otoka, pripadajućih otočića i dijela akvatorija u sastavu Zadarske županije
- Uvala sadrži 6 otočića, a okružena je s 13 otoka i otočića

Telašćica – u Srednjem vijeku Tilagus – dobila je ime po tome što izgleda kao tri spojena jezera koja se nadovezuju jedno na drugo

- Tri temeljna fenomena: jedinstvena **uvala Telašćica** (najsigurnija, najljepša i najveća prirodna luka u Jadranskom moru), **strmci otoka Dugi otok ili takozvane "stene"** (uzdižu se do 161 metar nad morem i spuštaju se u dubinu do 90 m) i **slano jezero "Mir"** (s ljekovitim svojstvima)

Uvala Telašćica

- Po njoj je cijeli Park prirode dobio naziv
- Nalazi se na jugoistočnom dijelu Dugog otoka
- U kopno je uvučena otprilike 8 km
- Vrlo razveden zaljev, sadrži 25 uvala, rtova i 6 otočića
- Zaljev je zaštićen od udara bure s kopna i juga s otvorenog mora (sigurna uvala)
- Sastoji se od tri dijela koji su međusobno odvojeni suženjima
- Te tri uvale zapravo krške ponikve koje su pod more dospjele prije desetak tisuća godina nakon zadnje (würmske) oledbe
- Najvećim dijelom dno uvale je prekriveno zajednicama morskih cvjetnica, staništima iznimno bogatim životinjskim svijetom i značajnim za razmnožavanje mnogih vrsta riba

Slano jezero Mir

- Nalazi se na jugozapadnom dijelu Parka
- Nakon zadnjeg ledenog doba došlo je do podizanja morske razine za cca 120 m pri čemu se krška depresija ispunila morem (kroz brojne podzemne mikropukotine)
- Dužina cca 900 m, najveća širina cca 300 m, a najveća dubina je 6 m
- Salinitet mu je uglavnom viši od okolnog mora (izražena evaporacija i zatvorenost jezera)
- Obala jezera je najvećim dijelom niska i stjenovita, s brojnim škrapama
- Temperaturne amplitude u jezeru znatno su izražene (ljeti do 33°C, a zimi do 5°C)
- Ovi ekstremni uvjeti su razlog biološkog siromaštva jezera (plankton, alge, glavoči, cipli, brancini...)

Strmac ("Stene")

- Okomite hridi s vanjske strane uvale Telašćica
- Visina od 161 m, a najveće dubine dosižu do 85m
- Bogato je zanimljivim biljnim i životinjskim svijetom te se uz stijene mogu promatrati dupini
- Na samim stijenama pod morem žive različiti koralji
- Na strmim liticama raste npr. dubrovačka zečina
- Najsjevernije stanište drvenaste mlječike
- Na stijenama se gnijezdi sivi sokol i eleonorin sokol
- Zahvaljujući prisutnosti velikog broja jedinki ovih dviju zaštićenih vrsta PP je uvršten u Ornitološki značajna područja

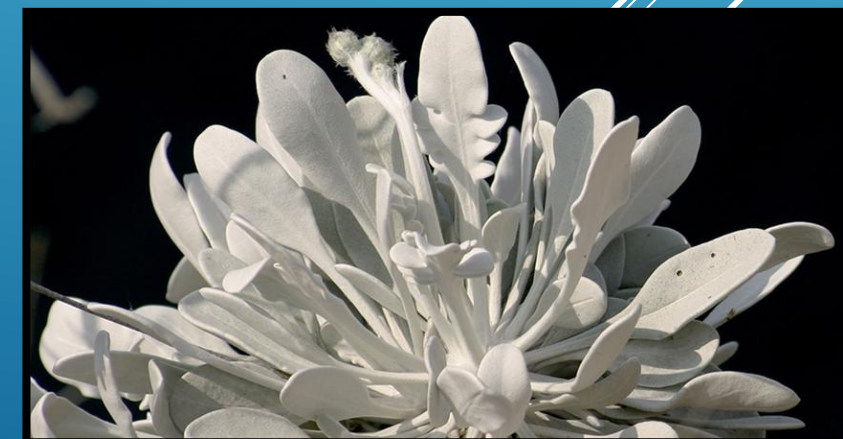

Sivi sokol

- Utvrđeno postojanje 532 taksona
- Vazdazelene šume alepskog bora i hrasta crnike
- Sustavno krčenje, paljenje i ispaša te iskorištavanje drva za ogrjev doveli su do toga da se šume crnike degradirale u makiju i garig
- Na južnom dijelu Dugog otoka i većini otočića u Parku, prevladavaju kamenjarski pašnjaci kovilja i kadulje
- Zapuštanje ovčarstva posljednjih nekoliko desetljeća uzrok su zarastanja kamenjarskih pašnjaka borovicom (*Juniperus oxycedrus*)
- Dosta endema: dugootočka zečina (*Centaurea ragusina* ssp. *lungensis*)
- Čovjekovim posredstvom unijet je alepski bor (*Pinus halepensis*), sađen nakon Drugog svjetskog rata, a zatim se počeo intenzivno širiti sa starijih nasada

Dugootočka zečina
(*Centaurea ragusina* ssp. *lungensis*)

Tradicija

- Na području parka ima deset krških polja (crvenice)
- Masline, vinogradi, povrtnjaci, krumpir
- U prvoj polovini 20. stoljeća stočarstvo (ovčarstvo) bilo značajna ekonomska grana
- U svim poljima i maslinicima postoje kamene kućice (kućeri ili bunje)
- Danas se obrađuje polovina površina koje su početkom 20. st. bile pod maslinicima te manje od deset posto vinograda i oranica
- Mještani se danas sve više okreću turizmu, no i dalje obrađuju svoja polja u manjoj mjeri (za vlastite potrebe)
- Ribolov (uvale Dugoga otoka bile su u prošlosti bogata lovišta)

PP Vransko jezero

Općenito

- Park proglašen 1999. godine
- Površina 57 km² (30,02 km² samo jezero)
- Između Šibenika i Zadra, u neposrednoj blizini Pakošтана
- Najveće prirodno jezero u Hrvatskoj
- Posebni ornitološki rezervat od 1983. godine
- Uvršten u listu važnih ornitoloških područja u Europi (IBAs)
- Jedno od 5 ramsarskih područja u RH

Klima

- Mediteranski tip klime
- Karakteriziran blagim i razmjerno kratkotrajnim, ali i kišovitim zimama te suhim i vrućim ljetima
- Srednja godišnja oko 15,0 °C
- Najtopliji mjeseci su u prosjeku srpanj i kolovoz, dok su najhladniji siječanj i veljača
- Najkišovitiji mjeseci su studeni i prosinac, a najsuši lipanj i srpanj

Karakteristike jezera

- Krško polje ispunjeno vodom, kriptodepresija (-4 m)
- Produljenog oblika, 2-6 m dubine
- Vodostaj je promjenjiv i ovisi o količini oborinskih voda tijekom godine
- Kondukcijsko strujanje vode, valovi do jedan metar visine
- Konvencijska strujanja vode nisu izražena, mali stupac vode te nema vertikalne podjele
- Zbog plitkoće, voda jezera je podložna naglim promjenama temperature ovisno o temperaturama zraka (2,9 °C - 25,2 °C)
- Povremeno zbog prodora polarnih zračnih masa dolazi do zamrzavanja površinskih slojeva vode i obale koju voda oplakuje, međutim rubni pojas oko ušća kanala i vrela nikad ne zaledi
- Donos slatkih voda s kopna sprječava zaleđivanje jezera

Kvaliteta vode u jezeru

- Jezero spada u blago boćata jezera saliniteta 0,16-0,86‰
- Zaslanjivanje je uzrokovano boćatim izvorima u Vranskom polju, prodorom morske vode iz područja Biograda, te podzemnim propustima kroz vapnenački greben u predjelu Modravice
- Za sušnih godina i niskih vodostaja (+ jaki južni vjetrovi i podizanje mora) u jezeru se događaju veći prodori morske vode kroz kanal Prosika
- Jezero je pri istraživanjima 60-ih godina bilo oligogotrofno
- Količina otopljenog kisika i dalje na zavidnoj razini, ali u zadnjem periodu primjećuje se lagana degradacija kvalitete vode
- Uzrok povećane trofije jezera leži u većem dotoku nutrijenata za vrijeme aktivne dohrane na agrikulturnim površinama u Vranskom bazenu.

Prosika je kanal koji je prokopan 1770. godine radi melioriranja močvarnog i zaraslog Vranskog polja. Kad je kanal prokopan, razina Vranskog jezera pala je trajno za 3 m.

Flora

- Zabilježeno 707 vrsta biljaka
- 2 su kritično ugrožene, 6 ih je ugroženih, 9 osjetljivih
- 17 biljnih svojti zaštićeno Bernskom konvencijom
- 16 vrsta ilirsko-jadranski endemi
- Velika raznolikost flore je posljedica velikog broja stanišnih tipova koji se nalaze na ovom području

Mješinka (*Utricularia vulgaris*), zaštićena biljka mesožderka

Ilirska perunika (*Iris illyrica*), endem

Vegetacija

- Eumediteranska i submediteranska zona
- Vodena i vlažna močvarna staništa izrazito su važna zbog očuvanja bioraznolikosti i iz perspektive čovjeka (gusto naseljena, izvor hrane, mogućnost rekreacije, sprečavaju poplave i osiguravaju velike količine pitke vode)
- U jezeru su prisutne prave vodene biljke
- Zbog nešto povišenog saliniteta u jezeru se ne razvija se velik broj biljnih vrsta

Krocanj (*Myriophyllum verticillatum*)

Najznačajnija staništa

Šume hrasta crnike

- U sjevernom dijelu Parka
- Razvijenu su kao makija koja djelomično prelazi u nisku, djelomično neprohodnu šumu

Šume alepskog bora

- Umjetno su formirane i sadrže relativno mali broj vrsta
- Nalaze se većinom na južnom dijelu jezera

Šikare i dračici

- Sastavljeni su od bodljikavih, trnovitih i aromatičnih biljaka
- Osobito je dobro razvijena šikara drače (velik broj pravih mediteranskih vrsta) te šikare konopljike i sastojine brnistre

Tršćaci

- Na području Ornitološkog rezervata gdje je voda plitka i teren blago nagnut
- Gnijezdi se velik broj ptica (sklonište i hrana)

Suhi travnjaci

- Na plitkim karbonatnim tlima s dominantnim travama i grmićima koji ne prekrivaju čitavu površinu tla

Konopljika (*Vitex angustifolia*)

Ornitofauna

- 251 vrste ptica u rezervatu živi, gnijezdi, zimuje ili ga tijekom selidbe koristi kao odmorište i hranilište
- 136 vrsta kritično ugrožene, ugrožene, osjetljive ili niskorizične vrste na nacionalnoj (129), europskoj (95) ili čak svjetskoj razini (9)
- Važne populacije 13 vrsta ptica čije su lokalne populacije s Vranskog jezera važne za stabilnost ukupne populacije na nacionalnom, europskom, globalnom nivou, ili su čak važne za opstanak cijele vrste
- Prstenovački kamp (od 2001), birdwatching

Kosac (*Crex crex*)
gnijezdeća populacija
izumrla, a još uvijek je
prisutan kao preletnica

<http://www.pp-vransko-jezero.hr/hr/o-rezervatu/>

Dodatna ponuda parka

- Biciklizam, više od 50 km staza
- Kajaking
- Adrenallinski park
- 6 poučnih staza (ptice grabljivice, ribe, botanička, ptice...)
- Ribolov
- Turističko vođenje i edukativni programi
- 3 info centra (Crkvine, Prosika, Kamenjak)

LITERATURA

- <https://www.parkovihrvatske.hr/nacionalni-park-kornati>
- <http://pp-telascica.hr/>
- <https://www.np-brijuni.hr/>
- <https://www.pp-vransko-jezero.hr/>
- <http://volonteri.parkovihrvatske.hr/hr/>
- Nodilo M. (2012) Prirodna baština otoka Mljeta - temelj razvoja zdravstvenog turizma. Šumarski list 7-8, 377-385
- Boršić I., Jasprica N. Dolina K. (2009) New records of vascular plants for the island of Mljet (Southern Dalmatia, Croatia). *Natura Croatica*, 18(2), 295-307
- Busch F. (2013): Nacionalni park Kornati: problem zaštite. Seminarski rad, Biološki odsjek, Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu